

“Fiscal issues of entities’ non-financial reporting”

AUTHORS	Svitlana Vorobei
ARTICLE INFO	Svitlana Vorobei (2021). Fiscal issues of entities’ non-financial reporting. <i>Economics of Development</i> , 20(2), 1-9. doi: 10.21511/ed.20(2).2021.01
DOI	http://dx.doi.org/10.21511/ed.20(2).2021.01
RELEASED ON	Tuesday, 28 December 2021
RECEIVED ON	Wednesday, 02 June 2021
ACCEPTED ON	Friday, 18 June 2021
LICENSE	 This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
JOURNAL	"Economics of Development"
ISSN PRINT	1683-1942
ISSN ONLINE	2304-6155
PUBLISHER	LLC “Consulting Publishing Company “Business Perspectives”
FOUNDER	Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

NUMBER OF REFERENCES

23

NUMBER OF FIGURES

1

NUMBER OF TABLES

1

© The author(s) 2021. This publication is an open access article.

BUSINESS PERSPECTIVES

Publisher

LLC "CPC "Business Perspectives"
Hryhorii Skovoroda lane, 10,
Sumy, 40022, Ukraine
www.businessperspectives.org

S. KUZNETS KHNUe

Founder

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics, Nauky
avenue, 9-A, Kharkiv, 61166,
Ukraine
<http://www.hneu.edu.ua/>

Received on: 2nd of June, 2021

Accepted on: 18th of June, 2021

Published on: 28th of December, 2021

© Svitlana Vorobei, 2021

Svitlana Vorobei, Deputy Minister
of Finance of Ukraine, Ministry of
Finance of Ukraine, Ukraine.

This is an Open Access article,
distributed under the terms of the
[Creative Commons Attribution 4.0
International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits
unrestricted re-use, distribution,
and reproduction in any medium,
provided the original work is
properly cited.

Svitlana Vorobei (Ukraine)

FISCAL ISSUES OF ENTITIES' NON-FINANCIAL REPORTING

Abstract

The paper identifies areas for strengthening the information value of non-financial reporting data, in particular in terms of its fiscal issues. The issues of disclosing data on the impact of uncertainty on the entities' activities are substantiated based on the results of the analysis of scientific publications and generally accepted international documents. It is proved that high-quality non-financial reporting can serve as one of the tools for attracting additional funding for eliminating the consequences of the COVID-19 pandemic. The paper highlights the results of the analysis of non-financial reporting of state-owned enterprises to identify data on the impact of the COVID-19 pandemic on their activities and compliance with the list of sustainability reporting indicators defined in the document "Guidance on core indicators for entity reporting on contribution towards implementation of the Sustainable Development Goals", developed by UNCTAD ISAR. The paper substantiates that non-financial reporting data can serve as one of the information sources for decision-making at the state level in terms of avoiding fiscal risks (management report, report on payments to government). The core research methods used in the article are as follows: bibliometric analysis, synthesis, and observation.

Keywords

non-financial reporting, fiscal risks, COVID-19, sustainable development, transparency

JEL Classification

M41, M48, M49, Q01

С. І. Воробей (Україна)

ФІСКАЛЬНІ АСПЕКТИ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

У статті ідентифіковано напрями посилення інформаційної цінності даних нефінансової звітності, зокрема в частині її фінансових аспектів. Автором обґрунтовано на основі результатів аналізу наукових публікацій та загальноновизнаних міжнародних документів, що залишаються невирішеними питання відображення даних щодо впливу невизначеності на діяльність суб'єктів господарювання. Доведено, що одним із інструментів залучення підприємствами додаткового фінансування, спрямованого на ліквідацію наслідків впливу пандемії COVID-19, може слугувати якісна нефінансова звітність. У статті висвітлено результати проведеного аналізу нефінансової звітності державних підприємств на предмет виявлення даних щодо впливу пандемії COVID-19 на їх діяльність та на предмет відповідності переліку показників звітності зі сталого розвитку, визначених у документі «Керівництво з ключових показників звітності підприємств щодо внеску у досягнення Цілей сталого розвитку», розробленому UNCTAD ISAR. В роботі обґрунтовано, що одним із інформаційних джерел прийняття рішень на державному рівні в частині мінімізації фінансових ризиків можуть слугувати дані нефінансових звітів підприємств (звіт про управління, звіт про платежі на користь держав). Основні методи дослідження, використані в роботі: бібліометричний аналіз; синтез; спостереження.

Ключові слова

нефінансова звітність, фінансові ризики, COVID-19, сталий розвиток, прозорість

Класифікація JEL

M41, M48, M49, Q01

ВСТУП

За оцінками Міжнародного валютного фонду (МВФ) [7], у 2021 році глобальне відновлення триває, але внаслідок пандемії його темпи сповільнилися через вплив складної епідеміологічної ситуації на тлі високого рівня невизначеності.

Відомо, що липневий прогноз очікуваного зростання світової економіки у 2021 році в шість відсотків у жовтні зменшено на 0.1%. Однак на 2022 рік його значення залишилося на колишньому рівні – близько п'яти відсотків (4.9%). Відносно групи країн, що розвиваються, з низьким доходом передбачаються високі ризики подальших ускладнень ситуації на рівні національних господарств. Як і раніше, з високим ступенем імовірності можливі сплески цін на сировину. Погіршення прогнозу також пов'язане з найближчими більш песимістичними оцінками для групи країн із розвинутою економікою. У більшості держав динаміка відновлення ринків праці істотно відстає від темпів відтворення у зв'язку зі збереженням хронічних диспропорцій у ланцюжках зростання доданої вартості [7].

Через обмежений доступ до вакцин і низький рівень інституційної підтримки політики реформ зростає стурбованість експертів МВФ із приводу розбіжностей економічних перспектив у різних державах, – більш небезпечних, на їхню думку, порівняно з посткризовими розкидами наприкінці першої і на початку другої декад нинішнього століття. Очікується, що сукупний обсяг випуску товарів і послуг у групі країн із розвинутою економікою у 2022 році повернеться на рівень тенденції, яка спостерігалася до пандемії, і 2024 р. перевищить її на 0.9%). У свою чергу, цілком імовірно, що в 2024 р. сукупний обсяг виробництва у групі країн з ринком, що формується, і країн, які розвиваються, без урахування Китаю, залишиться на рівні 5.5% нижче прогнозних показників до пандемії. У результаті в цих державах темпи підвищення життєвого рівня громадян ще більше відставатимуть від країн-лідерів.

Таким чином, поточний стан світової економіки в умовах протидії пандемії COVID-19 свідчить про необхідність адаптації інструментів управління фіскальними ризиками як чинниками, що можуть спричинити відхилення фіскальних результатів від очікувань або прогнозів (п.186 Розділу 4 документу «Fiscal Transparency Handbook», виданого Міжнародним валютним фондом) [7].

1. ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД

Методологічні засади та організаційно-методичні підходи до складання нефінансової звітності та підвищення рівня її якості та інформативності набувають все більшого інтересу з боку наукової та професійної спільноти. Проблема підвищення якості даних нефінансової звітності та їх багатofункціональності присвячено дослідження українських та зарубіжних дослідників. Так, вітчизняними науковцями активно вивчаються питання створення методичного інструментарію розкриття інформації щодо впливу пандемії на діяльність підприємств [9]; оцінки практики нефінансового звітування компаній [4; 12].

Аналіз останніх публікацій іноземних дослідників, представлених в авторитетних міжнародних виданнях, показав, що їх основна спрямованість обумовлена необхідністю віднайдення інструментів оцінки якості нефінансової звітності компанії [1] та розроблення відповідних показників [23].

Міжнародна професійна спільнота також не залишається осторонь вирішення питань підвищення інформативності та забезпечення якості нефінансової звітності підприємств, яка за сучасних умов набуває окремих форм, що мають різний ступінь врегульованості: звіт про управління, звіт про платежі на користь держави, звітність зі сталого розвитку та інші.

Важливою ініціативою у сфері забезпечення прозорості розкриття даних підприємствами видобувних галузей у нефінансовій та фінансовій звітності є Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ) [3]. Метою згаданого міжнародного професійного утворення є забезпечення застосування глобального стандарту (Стандарт ІПВГ) підвищення відкритості та прозорості управління використанням багатств природних ресурсів як «важливої рушійної сили сталого економічного зростання» (принцип 1 ІПВГ) [3].

Роль звітності щодо доброчесності використання національних природних багатств підприємствами, зайнятими у видобувній галузі, відмічена також і іншими міжнародними організаціями. Зокрема, у 2019 році урядами країн світу та представниками бізнесу було започатковано рух «Публікуй те, що сплачуєш» (“Publish what you pay”), ключовою тезою Порядку денного якого на 2020-2025 роки є те, що доходи, отримані від видобутку корисних копалин повинні бути спрямовані на покращення життя та добробуту людей [13].

Іншим напрямком діяльності міжнародних організацій у сфері нефінансового звітування підприємств є створення методологічного підґрунтя та організаційно-методичного забезпечення розкриття інформації про внесок у досягнення Цілей сталого розвитку, визначених Порядком денним ООН у сфері сталого розвитку до 2030 р. [17]. Яскравою ілюстрацією діяльності у зазначеному напрямку є документ «Керівництво з ключових показників звітності підприємств щодо внеску у досягнення Цілей сталого розвитку» [16], підготовлений Міжурядовою робочою групою експертів з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності Конференції ООН з торгівлі та розвитку (далі – Керівництво). Метою даного документу є надання переліку показників звітності підприємств (за економічною, екологічною, соціальною та інституціональною сферами) та практичної інформації щодо їх розрахунку і вимірювання (п.9 документу) [16].

Відмічаючи наявні суттєві здобутки у напрямку створення та посилення прозорості нового інформаційного підґрунтя прийняття рішень на мікро- та макрорівні, зазначимо, що залишаються невирішеними питання відображення даних щодо впливу невизначеності (за сучасних умов – пандемії COVID-19) на діяльність суб'єктів господарювання та рівень їх підзвітності.

2. МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Вищенаведене обумовлює мету дослідження – ідентифікувати напрями посилення інформаційної цінності даних нефінансової звітності підприємств щодо їх діяльності в умовах невизначеності, зокрема, в частині фіскальних аспектів прозорості та підзвітності при розкритті даних щодо обов'язкових платежів до державного бюджету.

3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основними методами дослідження, використаними в роботі стали: бібліометричний аналіз (для проведення аналізу міжнародних документів та наукових публікацій); синтез (для формування пропозицій щодо посилення інформативності нефінансової звітності підприємств); спостереження (для оцінки практики нефінансового звітування підприємств).

4. РЕЗУЛЬТАТИ

Важливу роль у побудові системи управління фіскальними ризиками на рівні країни відіграють такі аспекти як: структура економіки країни, особливості організації державного сектору економіки та наявність і характер взаємозв'язків між державним та приватним сектором [6, с. 95]. У розвиток останнього відмітимо, що пандемія COVID-19 внесла суттєві коригування в діяльність суб'єктів господарювання усіх розмірів та галузей господарювання. Світовий досвід демонструє, що усвідомлюючи важливу роль приватного сектору у формуванні дохідної складової бюджету країни, держава може спрямовувати додаткове фінансування на підтримку діяльності підприємств (наприклад, ініціатива Великобританії для малих та середніх підприємств “COVID-19 Business Interruption Loan Scheme (CBILS)”) [2]. В Україні подібна практика підтримки бізнесу в умовах протиепідемічних заходів реалізована у фіскальній сфері, зокрема через прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних

протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 04.12.2020 р. №1072-IX [21].

З іншого боку, звітність підприємств виступає інформаційним джерелом управління фінансовими ризиками. Про це відзначається в документі МВФ «Fiscal Transparency Handbook» (п.188), зокрема: «здатність уряду реагувати на фінансові ризики частково залежить від якості інформації про масштаби та ймовірність потенційних потрясінь для державних фінансів» [6, с. 96].

У цьому контексті роль нефінансового звітування підприємств є визначною. По-перше, дані звітності підприємств надають можливість оцінити прозорість та ефективність використання національних природних ресурсів через аналіз та групування даних, які містяться у звітах про платежі на користь держави. Обов'язок щодо складання згаданої форми нефінансового звітування покладається відповідно до вимог Закону України від 16.07.1999 р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» на суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, та підприємств, що здійснюють заготівлю деревини і при цьому становлять суспільний інтерес [18]. Таким чином звітність про платежі на користь держави виступає інформаційним джерелом для оцінки: фінансових ризиків, пов'язаних із діяльністю визначеної групи підприємств та використанням ресурсів; стану імплементації Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (ІПВГ) в Україні. Приєднання України до ІПВГ у 2013 році передбачає щорічне оприлюднення звітів, які містять інформацію стосовно кількості підприємств, зайнятих у видобувній галузі, та обсягів сплачених ними податків та платежів держав.

По-друге, інформація, що міститься у інших формах нефінансової звітності підприємств (зокрема, звітах про управління), може слугувати джерелом моніторингу впливу пандемічної кризи на діяльність суб'єктів господарювання, особливо економічну сторону. Тут слід наголосити на визначальній ролі якісної (достовірної, релевантної) інформації, яка надає можливість сформулювати уявлення про основні результати функціонування суб'єктів господарювання у різних сферах у періоди до, під час та після кризи: економічній, соціальній, екологічній, інституціональній. Разом із тим відмітимо, що вищенаведені звітні дані можуть також слугувати джерелом моніторингу досягнення Цілей сталого розвитку при формуванні Добровільного національного огляду щодо ЦСР в Україні на виконання Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 р. [17].

Згідно з вимогами Директиви 2013/34/ЄС про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній, що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиву Ради 78/660/ЄЕС і 83/349/ЄЕС, положення якої імplementовано до нормативно-правового поля України, нефінансова звітність підприємств, з-поміж іншої інформації, повинна містити дані стосовно стану управління ризиками та їх впливу на діяльність. Ризики можуть мати різну природу: фінансові ризики, ризики операційної діяльності підприємств, тощо. Для цього інформація повинна мати як короткострокову, так і довгострокову цінність. Для кількісної та якісної оцінки відповідних індикаторів та складання нефінансової звітності в Україні рішеннями уряду та наказами Міністерства фінансів в 2018–2020 рр. ухвалено три підзаконних акти [19; 20; 22].

Підприємство повинне розкрити суттєву та прозору інформацію про основні ризики незалежно від того, якими чинниками вони спричинені (внутрішніми чи зовнішніми), і водночас пояснити методи та способи, що використовувалися для оцінки таких ризиків і визначення їх рівня. Також необхідно вказати будь-які суттєві зміни у визначенні ризиків та способів їхнього управління у звітному році.

Подібний підхід закладається і у вищерозглянутий документ «Керівництво з ключових показників звітності підприємств щодо внеску у досягнення Цілей сталого розвитку», виданий Міжурядовою робочою групою експертів з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD ISAR) [16]. Кожна сфера (економічна, екологічна, соціальна та інституціональна) містить запропоновані до розкриття групи показників, загальна кількість яких дорівнює 33. Для кожного з них у документі надаються: визначення, посилання на міжнародні джерела

(міжнародні стандарти фінансової звітності, статистичні джерела, специфічні керівництва, Глобальна ініціатива звітності), методика розрахунку.

UNCTAD ISAR після проведення ряду консультацій за участю широкого кола зацікавлених осіб дійшла висновку, що визначені аспекти економічної, екологічної та соціальної діяльності мають особливе значення [15].

Отже, ключові міжнародні документи, які надають рекомендації щодо складання нефінансового звіту, переважно висвітлюють або широкий перелік ключових показників для забезпечення підприємствам власної ініціативності при виборі тих, які будуть розкриватися у звіті, або приклади того, які ключові показники можуть бути розкриті підприємствами.

Доповнення ряду показників, узагальнених у Керівництві, є поточним напрямом роботи UNCTAD ISAR, про що було відзначено спікерами під час роботи 38 Сесії UNCTAD ISAR [8].

Подібна робота над доповненням нефінансової звітності показниками, що характеризують вплив невизначеності на діяльність компаній проводиться вітчизняними науковцями [5]. Авторами визначено основну концепцію відбору доповнюючих Керівництво показників та підхід, за якого передбачене розкриття ключових показників, що відображають значний економічний, екологічний та соціальний вплив підприємства, що звітує, та суттєвої інформації, яка розкриває вплив пандемії, спричиненої коронавірусною хворобою.

Задля встановлення факту відсутності у нефінансовій звітності підприємств даних щодо впливу коронавірусної хвороби на діяльність підприємств проведено дослідження звітності ТОП-100 державних підприємств України [10], ключові результати якого представлено на звітному семінарі UNCTAD ISAR «Вплив COVID-19 на фінансову та нефінансову звітність компанії» у листопаді 2021 р. [5].

Результати проведеного аналізу становлять інституційне підґрунтя формування пропозицій щодо посилення змісту нефінансових звітів підприємств в частині відображення впливу невизначеності, спричиненої COVID-19, на їх діяльність.

Вибір респондентів для цілей дослідження обумовлений тим, що, крім суттєвої частки в економіці (8.3%) [11, с. 16], державні підприємства найбільше представлені в галузях, які спричиняють значні ризики фіскального характеру, котрі призводять до втрат надходжень до бюджету країни. При цьому у 2019 р. загальна сума сплачених до державного бюджету податків, зборів та інших платежів склала 107.4 млрд грн, що становить 13% від загальної суми платежів, сплачених до бюджету України за відповідний рік [11, с. 16-17]. Крім того, однією з груп фіскальних ризиків є фіскальні ризики, пов'язані із діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки країни [11].

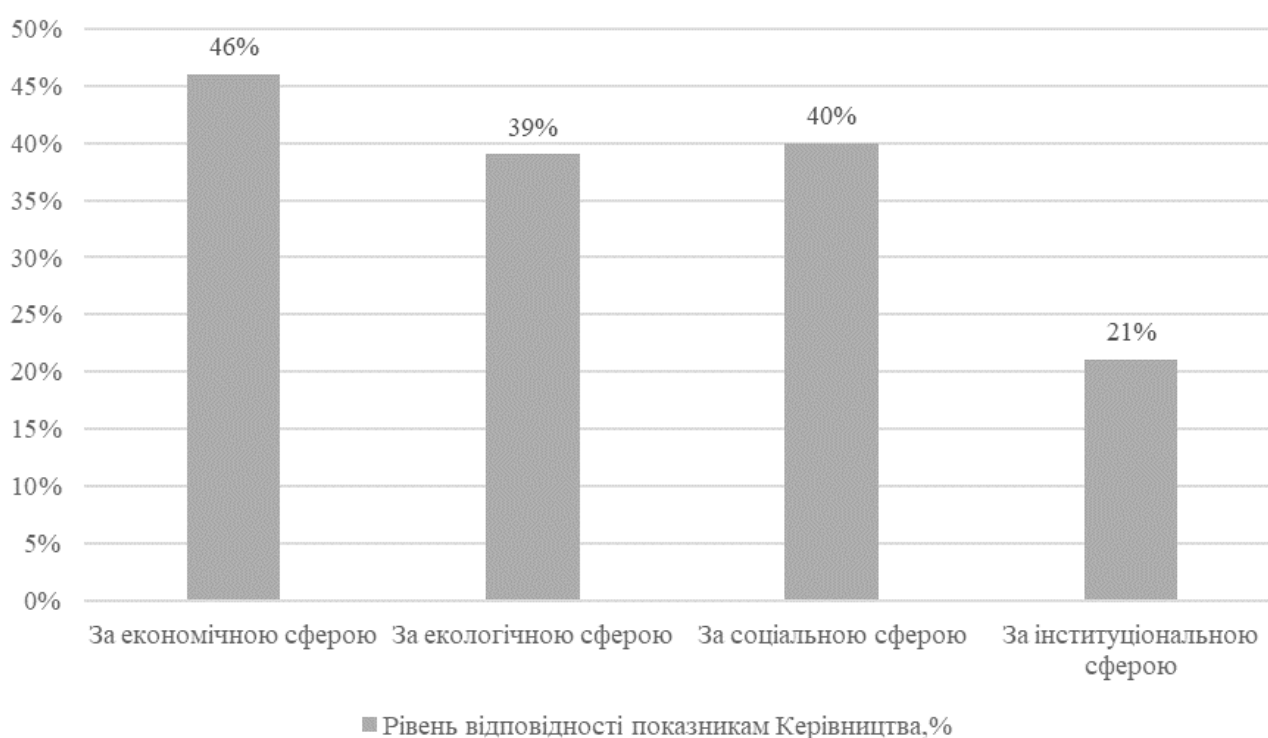
З метою проведення аналізу розкриття впливу пандемії на діяльність підприємств досліджено нефінансові звіти державних підприємств України, у тому числі на предмет відповідності змісту такої звітності мінімальним вимогам до звітності зі сталого розвитку, що може бути врахована при визначенні індикатора 12.6.1 «Кількість компаній, що публікують звіти про раціональне використання ресурсів» Цілі сталого розвитку 12 «Відповідальне споживання та виробництво».

Оцінка відповідності даних, що розкриваються в нефінансових звітах досліджуваних підприємств відбувалася згідно вищезазначеного Керівництва. В економічній сфері оцінювались 8 показників, основні з яких відображені у річній фінансовій та статистичній звітності підприємств, зокрема, дохід (виручка), додана вартість, загальний обсяг сплачених податків, платежів державі та інші. У Керівництві передбачено оцінювання 11 екологічних показників. Найбільш прийнятними для обстежуваних підприємств виявилися такі, що характеризують: ефективність енерго- та водокористування, обсяг та структуру відходів, викиди парникових газів тощо. У соціальній сфері Керівництва визначаються 7 показників. Йдеться про оцінку гендерної та соціальної рівності, витрат на розвиток людського капіталу,

а також на підтримку здоров'я персоналу та безпечних умов праці. Стосовно інституціональної складової, – із 7 показників Керівництва найбільший обсяг розкриття відмічено щодо рівня боротьби з корупцією та хабарництвом, а також якості корпоративного управління.

Отримані результати проведеної оцінки відповідності даних, що розкриваються в нефінансових звітах досліджуваних підприємств мінімальним вимогам до звітності зі сталого розвитку, що може бути врахована при визначенні індикатора 12.6.1, показали таке:

- 46% нефінансових звітів відповідають мінімальним вимогам до розкриття економічних питань;
- 39% нефінансових звітів відповідають мінімальним вимогам до розкриття екологічних питань;
- 40% нефінансових звітів відповідають мінімальним вимогам до розкриття соціальних питань;
- 21% нефінансових звітів відповідають мінімальним вимогам до розкриття питань інституціонального характеру (Рисунок 1).

Джерело: Сформовано автором за [5].

Рисунок 1. Результати оцінки відповідності нефінансових звітів ТОП-100 державних підприємств України мінімальним вимогам щодо розкриття інформації про внесок у досягнення Цілей сталого розвитку

Отримані результати проведеного дослідження практики нефінансового звітування слугують ще одним аргументом на користь розроблення та введення у практику звітування підприємств переліку додаткових показників для включення у звіт про управління в частині розкриття інформації про вплив COVID-19 на діяльність суб'єктів господарювання та їх внесок у протидію поширенню захворювання (Таблиця 1) [5; 9].

Таблиця 1. Рекомендації щодо розкриття інформації про вплив COVID-19 на діяльність підприємств у звіті про управління

Джерело: Сформовано за [5; 9].

Напрями формування інформації в звіті про управління	Пропозиції щодо включення додаткових показників
Ліквідність та зобов'язання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Показник «Витрати на інвестиційні проекти, реалізація яких призупинена внаслідок COVID-19». 2. Показник «Обсяг залучених підприємством кредитних ресурсів під час пандемії COVID-19». 3. Показник «Прогнозна зміна руху грошових коштів під час пандемії COVID-19».
Дослідження та інновації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Показник «Сума витрат, спрямованих на заходи подолання пандемії COVID-19 на рівні місцевих громад». 2. Показник «Сума витрат, здійснених на підтримку досліджень і розробок у сфері протидії поширенню COVID-19». 3. Показник «Сума витрат, здійснених на забезпечення діджиталізації бізнес-процесів на підприємстві в умовах протидії поширенню COVID-19».
Соціальні аспекти та кадрова політика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Показник «Частота випадків захворюваності працівників на COVID-19». 2. Показник «Сума витрат на оплату лікарняних, здійснених під час пандемії COVID-19». 3. Показник «Сума витрат, здійснених на створення безпечних умов праці, в контексті протидії COVID-19». 4. Показник «Сума витрат, пов'язаних зі сплатою штрафів за неналежні умови праці в контексті протидії COVID-19». 5. Показник «Сума витрат, здійснених на додаткове страхування здоров'я працівників (life-insurance)». 6. Показник «Тривалість навчання працівників з питань протидії COVID-19». 7. Показник «Тривалість дистанційної форми роботи працівників в умовах COVID-19, год/тиждень». 8. Показник «Рівень запровадження дистанційної форми роботи, %». 9. Показник «Коефіцієнт скорочення персоналу, %».

Очікуваними результатами від запровадження пропонованого переліку ключових показників, які характеризують вплив пандемії коронавірусної хвороби на діяльність підприємств:

- підвищення порівнянності та прозорості звітності підприємств (за різні періоди, між підприємствами всередині однієї галузі);
- реалізація через включення до звітності показників стійкості моніторингу досягнення Цілей сталого розвитку на національному та глобальному рівнях;
- розкриття інформації щодо впливу на діяльність підприємств COVID-19.

Варто також зауважити, що запровадження пропозицій стосовно удосконалення нормативного забезпечення складання нефінансової звітності, зокрема звіту про управління, за представленим підходом не викликає ускладнень у діяльності підприємства та управлінні ним. Джерелами запропонованих фінансових та нефінансових показників можуть слугувати дані бухгалтерського обліку, фінансова, статистична, податкова звітність, інші документи. Відмітимо, що обґрунтування вибору напрямів для додаткового розкриття інформації у нефінансовій звітності базувалось також на принципі співвідношення «витрати-вигоди» і не передбачає накладання додаткових обтяжень чи зобов'язань на укладачів звітності.

5. ОБГОВОРЕННЯ

Дослідження спиралось на існуючі світові підходи до складання нефінансової звітності суб'єктів господарювання та забезпечення її якості: документ МВФ “Fiscal Transparency Handbook”, ініціатива Великобританії для малих та середніх підприємств “COVID-19 Business Interruption Loan Scheme (CBILS)”, Ініціатива щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (ІПВГ), ініціатива

«Публікуй те, що сплачуєш» (“Publish what you pay”), документи Міжурядової робочої групи експертів з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності Конференції ООН з торгівлі та розвитку у сфері удосконалення нефінансового звітування підприємств та інші.

Базовою метою глобального руху «Публікуй те, що сплачуєш» є забезпечення прозорості діяльності та підзвітності підприємств, зайнятих у видобувній діяльності. Це підтверджується тезою, наведеною у Порядку денному на 2020–2025 рр. згаданої ініціативи, про те, що основні зусилля мають бути направлені на «ідентифікацію та роботу над новими та необхідними видами прозорості, наприклад, для урядів країн з метою інформування громад про соціальний, екологічний та фіскальний вплив нових проектів у сфері видобування корисних копалин» [13, с. 12]. У розвиток наведеної думки у дослідженні було висунуто та доведено гіпотезу щодо взаємозв'язку ефективності управління фіскальними ризиками на рівні державами та якістю і прозорістю нефінансової звітності суб'єктів господарювання (звіти про платежі на користь держави, звіти про управління).

ВИСНОВКИ

Як свідчать результати дискусії міжнародної експертної спільноти у сфері бухгалтерського обліку на 38 Сесії UNCTAD ISAR [8] основним інструментом поліпшення стану розкриття інформації у нефінансовій звітності може слугувати удосконалення регуляторно-організаційного забезпечення. Тому вкрай важливим є включення в порядок денний державних заходів протидії COVID-19 питання удосконалення нефінансової звітності підприємств в частині розкриття впливу пандемії на результати їх діяльності.

Представлені результати дослідження використання даних нефінансових звітів підприємств становлять методологічне підґрунтя моніторингу посткризового відновлення діяльності економічних агентів на мікрорівні як одного з заходів управління з метою мінімізації ризиків фіскального характеру та підвищення прозорості діяльності і підзвітності суб'єктів господарювання.

Новизна: у ході дослідження обґрунтовано, що одним із інформаційних джерел прийняття рішень на державному рівні в частині мінімізації фіскальних ризиків можуть слугувати дані нефінансових звітів підприємств (звіт про управління, звіт про платежі на користь держав).

Одним із ключових напрямів подальших досліджень стосовно якості інформаційного забезпечення в державному та корпоративному управлінні є визначення параметрів господарської діяльності за допомогою конкретних індикаторів зі стандартизованими базами даних. Внаслідок сучасної економічної кризи тенденції спаду, рецесії в діловій активності суб'єктів реального сектору економіки відрізняються від нематеріальних сфер створення доданої вартості. Тому фіскальні аспекти нефінансової звітності необхідно ідентифікувати із загальними оцінками ступеня стійкості бізнесу та потенціалу його відновлення з урахуванням диференціації особливостей процесів підприємництва в невизначених обставинах, викликаних пандемією.

AUTHORS CONTRIBUTIONS

Conceptualization: Vorobei Svitlana.

Data curation: Vorobei Svitlana.

Formal Analysis: Vorobei Svitlana.

Funding acquisition: Vorobei Svitlana.

Investigation: Vorobei Svitlana.

Methodology: Vorobei Svitlana.

Project administration: Vorobei Svitlana.

Resources: Vorobei Svitlana.

Software: Vorobei Svitlana.

Supervision: Vorobei Svitlana.

Validation: Vorobei Svitlana.

Visualization: Vorobei Svitlana.

Writing – original draft: Vorobei Svitlana.

Writing – review & editing: Vorobei Svitlana.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Badia, F., Bracci, E., & Tallaki, M. (2020). Quality and Diffusion of Social and Sustainability Reporting in Italian Public Utility Companies. *Sustainability*, 12(11), 4525. <https://doi.org/10.3390/su12114525>
- British Business Bank (2020). *Coronavirus Business Interruption Loan Scheme (CBILS)*. Retrieved from <https://www.british-business-bank.co.uk/ourpartners/coronavirus-business-interruption-loan-scheme-cbils-2/>
- EITI (2019). *Standart IPVH 2019 [IPVG 2019 standard]*. (In Ukrainian). Retrieved from https://eiti.org/files/documents/2019_eiti_standard_-_ukrainian.pdf
- Iefymenko, T., Lovinska, L., Oliinyk, Y., & Kucheriava, M. (2021). Practical commentary on preparing management report and disclosure of COVID-19 pandemic impact. *Finance of Ukraine*, 6, 7–28. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.33763/finukr2021.06.007>
- Iefymenko, T., Vorobei, S., & Lovinska, L. (2021). Impact of COVID-19 on companies' activities: indicators, methodology of calculation, data sources (*Annual UNCTAD ISAR Workshop "Impact of COVID 19 on company financial and non-financial reporting"*). Retrieved from https://unctad.org/system/files/non-official-document/ciisar38_WS_SVorobeiTefymenkoLLovinska_en.pdf
- International Monetary Fund (2018). *Fiscal Transparency Handbook* (183 p.). Retrieved from <https://www.elibrary.imf.org/downloadpdf/books/069/24788-9781484331859-en/24788-9781484331859-en-book.xml>
- International Monetary Fund (2021). *World Economic Outlook: Recovery during a Pandemic - Health Concerns, Supply Disruptions, Price Pressures* (172 p.). Washington. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>
- International Standards of Accounting and Reporting (2021). *ISAR 38*. Retrieved from <https://isar.unctad.org/2019/11/26/isar-38/>
- Lovinska, L., Oliinyk, Y., & Kucheriava, M. (2020). Methodological approaches to assessing companies contribution to the implementation of SDGs and counteraction to COVID-19. *Finance of Ukraine*, 10, 47–63. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.33763/finukr2020.10.047>
- Ministry of Economy of Ukraine (2019). *Top-100 derzhavnykh pidpriemstv u 2018 rotsi otrymaly zahalnyi prybutok v 25,3 mlrd hrn [The top 100 state-owned enterprises in 2018 received a total profit of UAH 25.3 billion]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=5b766e9d-5da7-411a-9037-7085c5da1bca&title=Top100-DerzhavnykhPidprimstvU2018-RotsiOtrimaliZagalniiPributokV25-3-MlrdGrn>
- Ministry of Finance of Ukraine (2021). *Informatsiia pro fiskalni ryzyky ta yikh vplyv na pokaznyky derzhavnogo biudzhetu v 2021 rotsi [Information on fiscal risks and their impact on the state budget indicators in 2021]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://bit.ly/3oODEUQ>
- Oliinyk, Y., Kucheriava, M., Zinchenko, A., & Korytnyk, L. (2020). Practice of non-financial reporting of enterprises of the extractive industry of Ukraine. *RFI Scientific Papers*, 4, 95–105. (In Ukrainian). <https://doi.org/10.33763/npndfi2020.04.095>
- Publish what you pay (2019). *Vision 2025: A people-centred agenda for the extractive sector*. Retrieved from <https://www.pwyp.org/wp-content/uploads/2019/01/Vision-2025-a-people-centred-agenda-for-the-extractive-sector.pdf>
- State Statistics Service of Ukraine (2021). *Macroeconomic statistics*. (In Ukrainian). Retrieved from http://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/mp.htm
- UNCTAD (2018). *Reporting on the Sustainable Development Goals: A Survey of Reporting Indicators* (UNCTAD Research Paper No. 1) (35 p.). Retrieved from https://unctad.org/system/files/official-document/ser-rp-2018d1_en.pdf
- UNCTAD (2019). *Guidance on core indicators for entity reporting on contribution towards implementation of the Sustainable Development Goals* (64 p.). Retrieved from https://unctad.org/system/files/official-document/diae2019d1_en.pdf
- United Nations Organization (2015). *Rezoliutsiia, pryiniata Heneralnoiui Asambleieiu 25 veresnia 2015 roku [Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/Agenda2030-UA.pdf>
- Verkhovna Rada of Ukraine (1999). *Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On accounting and financial reporting in Ukraine]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- Verkhovna Rada of Ukraine (2018). *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii zi skladannia zvitnu pro upravlinnia [About the statement of Methodical recommendations on drawing up of the report on management]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
- Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Deiaki pytannia zabezpechennia prozorosti u vydobuvnykh haluziakh [Some issues of transparency in the extractive industries]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-2020-%D0%BF#Text>
- Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo sotsialnoi pidtrymky platnykiv podatkov na period zdiisnennia obmezhuvalnykh protyepidemichnykh zakhodiv, zaprovadzhennykh z metoiu zapobihan-nia poshyrenniu na terytorii Ukrainy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2 [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine on Social Support of Taxpayers for the Period of Restrictive Anti-Epidemic Measures Introduced to Prevent the Spread of Acute Respiratory Disease COVID-19 Caused by SARS-CoV-2 Coronavirus in Ukraine]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1072-20#Text>
- Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Pro zatverdzhennia formy ta Poriadku skladannia zvitnu pro platezhi na koryst derzhavy pidpriemstv, shcho zdiisniuiut zahativliu derevyny [About the statement of the form and the Procedure for drawing up the report on payments in favor of the state of the enterprises which are carrying out timber harvesting]*. (In Ukrainian). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0993-20#Text>
- Zarzycka, E., & Krasodomska, J. (2021). Non-financial key performance indicators: what determines the differences in the quality and quantity of the disclosures? *Journal of Applied Accounting Research*. <https://doi.org/10.1108/JAAR-02-2021-0036>